

Budżety gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim w 2018 r.

31.10.2019 r.

101,5

Dynamika przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych
2017=100

W 2018 r. gospodarstwa domowe osiągnęły nieco wyższe dochody niż przed rokiem, przy niemal niezmiennym poziomie wydatków. Przyniosło to dalszy wzrost nadwyżki dochodów nad wydatkami i spadek udziału tych ostatnich w dochodzie rozporządzalnym. Zmniejszyło się spożycie wielu podstawowych artykułów żywnościowych. Zmienił się stopień wyposażenia gospodarstw domowych w niektóre urządzenia trwałego użytkowania. Gospodarstwa lepiej niż w poprzednim roku oceniały swoją sytuację materialną. Niezależnie jednak od tej subiektywnej oceny, zasięg ubóstwa ekonomicznego, szacowany w oparciu o wydatki gospodarstw domowych, okazał się większy niż przed rokiem.

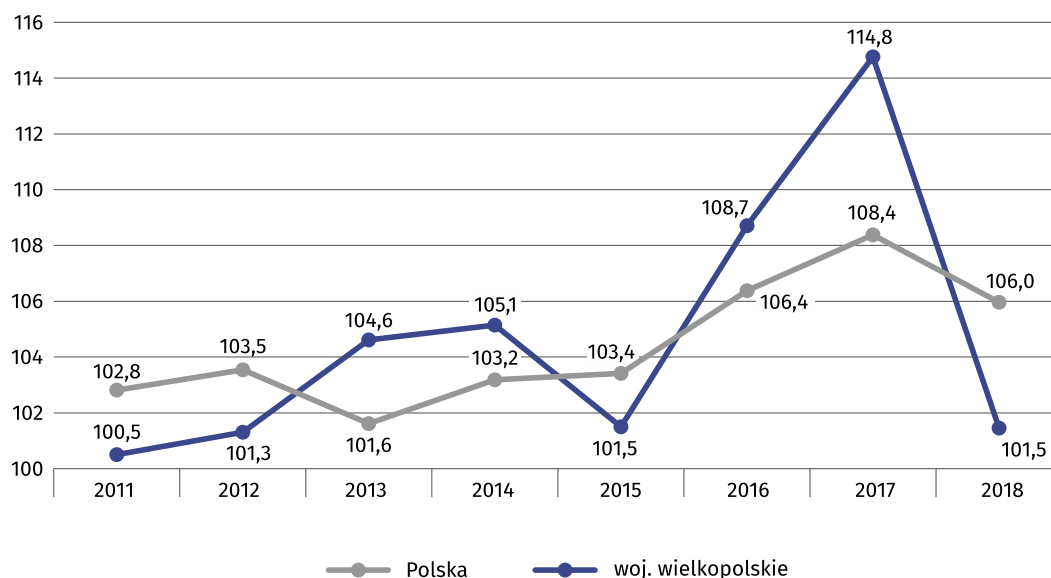
W 2018 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych, ale skala zmian była mniejsza niż przed rokiem. Zwiększyła się nadwyżka dochodów nad wydatkami

W 2018 r. w województwie wielkopolskim badaniem budżetów objęto 3085 gospodarstw domowych, co stanowiło 8,5% ogólnej liczby gospodarstw zbadanych w kraju. Gospodarstwo domowe liczyło przeciętnie około trzech osób (2,86 wobec 2,87 przed rokiem i 2,64 w kraju).

Dochody gospodarstw domowych

W 2018 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim wyniósł 1629,98 zł, co stanowiło 96,3% średniej krajowej (w 2017 r. było to 100,5%). Wśród pozostałych województw wielkopolskie lokowało się pod tym względem na 7. miejscu, tj. o jedną pozycję niżej aniżeli przed rokiem. Utrzymała się obserwowana od lat tendencja wzrostowa dochodu, ale jego dynamika w ostatnim roku wyraźnie zwolniła. W porównaniu z 2017 r. wzrost wyniósł 1,5%, podczas gdy rok wcześniej było to 14,8%.

Wykres 1. Dynamika przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych (rok poprzedni=100)

Utrzymała się tendencja wzrostowa dochodu, ale jego dynamika w ostatnim roku wyraźnie zwolniła

W skali roku zwiększyły się podstawowe składowe dochodu rozporządzalnego, tj. dochody z pracy najemnej (o 0,8%) oraz ze świadczeń społecznych (o 7,4%), stanowiące odpowiednio 51,5% i 30,1% jego całkowitej kwoty (w kraju 52,6% i 31,2%).

Największy udział w dochodzie rozporządzalnym gospodarstwa domowego mają dochody z pracy najemnej oraz ze świadczeń społecznych

Tablica 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2017	2018	
		województwo wielkopolskie	Polska
	w złotych		
Dochód rozporządzalny	1606,64	1629,98	1693,46
w tym dochód do dyspozycji	1573,56	1596,03	1643,14
w tym:			
z pracy najemnej	832,63	839,31	889,99
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	133,23 ^a	113,74 ^b	63,64
z pracy na własny rachunek	132,17	137,14	147,29
ze świadczeń społecznych	456,21	490,14	528,38

a-b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 20,64%, b – 15,90%.

W porównaniu z 2017 r. udział w dochodzie rozporządzalnym dochodów ze świadczeń społecznych zwiększył się o 1,7 p.proc., a z pracy na własny rachunek – o 0,2 p.proc. Mniejszy niż przed rokiem był natomiast wkład dochodów: z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie – o 1,3 p.proc., pozostałych – o 0,4 p.proc. oraz z pracy najemnej – 0,3 p.proc. Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, będące częścią świadczeń społecznych, w 2018 r. stanowiło przeciętnie 4,2% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem i 12,8% w gospodarstwach otrzymujących to świadczenie. Udział ten (przy średniej ogólnopolskiej na poziomie 13,5%) należał do najniższych w kraju (niżej kształtował się tylko w mazowieckim – 11,1%).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; niektóre podatki, składki na ubezpieczenia społeczne płacone samodzielnie przez podatnika, odszkodowania za wyrządzone szkody) jest dochodem do dyspozycji, wydatkowanym na towary i usługi konsumpcyjne oraz przeznaczanym na przyrost oszczędności. W 2018 r. dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim wyniósł 1596,03 zł, tj. o 1,4% więcej niż przed rokiem, ale jednocześnie był o 2,9% niższy aniżeli przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1643,14 zł.

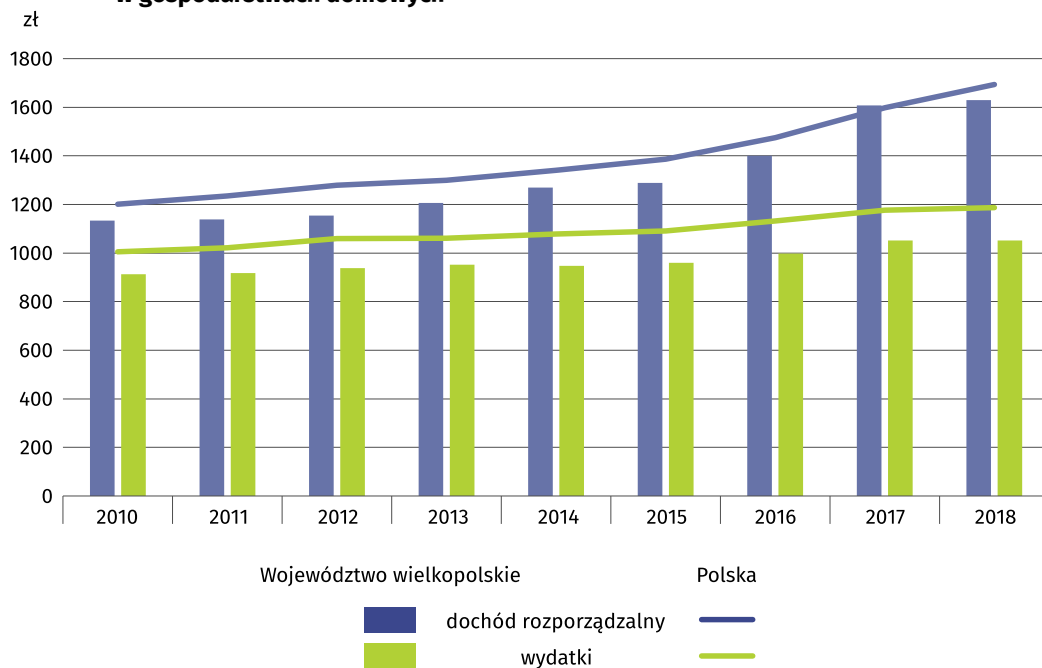
Wydatki gospodarstw domowych

W 2018 r. przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w województwie wielkopolskim wyniosły 1051,66 zł i utrzymały się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego (1051,38 zł), przy wzroście w kraju o 0,9%. Najwięcej wydatkowały gospodarstwa domowe w mazowieckim, gdzie kwota przeciętnych wydatków na osobę była o 234,27 zł (o 19,7%) wyższa niż średnio w Polsce. Pod tym względem wielkopolskie, gdzie wydatki stanowiły 88,6% wielkości krajowej, znalazło się na miejscu 13., tj. o dwie pozycje niżej niż przed rokiem.

Przeciętne wydatki gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim stanowiły 88,6% wielkości krajowej

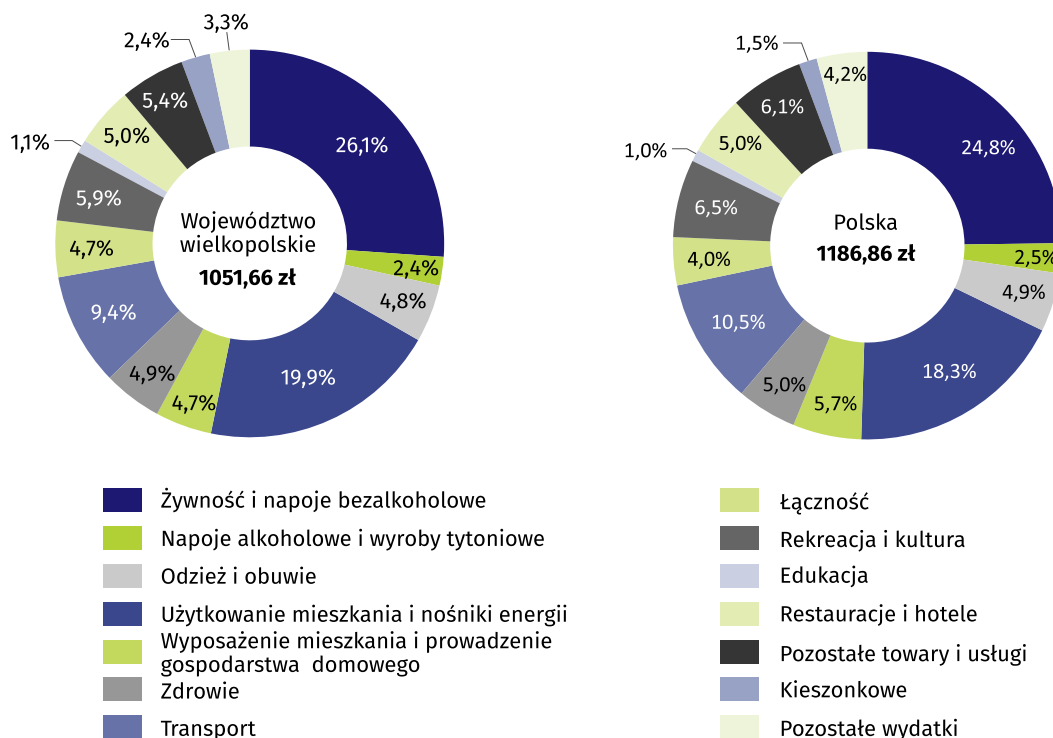
Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w wielkopolskim kształtowała się na poziomie 64,5%, przy średniej ogólnopolskiej 70,1% (przed rokiem 65,4% wobec 73,6%). W pozostałych województwach wielkość ta oscylowała między 62,5% w małopolskim a 76,0% w łódzkim.

Wykres 2. Poziom przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych

W porównaniu z 2017 r. wzrosły wydatki gospodarstw domowych przeznaczone m.in. na transport (o 15,0%), wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 12,5%), napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 8,4%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 4,4), restauracje i hotele (o 4,2%) oraz edukację (o 4,1%). Mniejsze były natomiast przeciętne kwoty wydatkowane na pozostałe towary i usługi (o 12,5%), na zakup odzieży i obuwia (o 11,0%) oraz na łączność (o 10,8%). Spadły również wydatki przeznaczone na zdrowie (o 5,7%), chociaż więcej niż przed rokiem wydano w tej grupie na zakup wyrobów farmaceutycznych (wzrost o 4,1%).

Wykres 3. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2018 r.

Połowę całkowitej kwoty wydatków gospodarstw domowych stanowiły sumy wydatkowane na zakup żywności i napojów bezalkoholowych oraz na mieszkanie (jego użytkowanie i nośniki energii, a także wyposażenie i prowadzenie gospodarstwa domowego)

Spożycie artykułów żywnościowych

W 2018 r. utrzymała się tendencja spadkowa spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. W stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się konsumpcja na osobę m.in. ryb i owoców morza (o 14,3%), olejów i tłuszczów (o 6,0%, w tym masła o 5,7%), kawy, herbaty i kakao (o 4,2%), cukru (o 2,2%), soków owocowych i warzywnych (o 2,0%), mleka (o 1,9%), pieczywa (o 1,8%) oraz jaj (o 1,6%). W porównaniu z 2017 r. wzrosło spożycie wód mineralnych i źródlanych (o 16,5%), a także ziemniaków (o 4,0%, przy spadku spożycia warzyw ogółem o 0,4%), mięsa (o 3,4%, w tym wędlin i innych przetworów mięsnych o 1,6%), serów i twarogów (o 2,5%) oraz owoców (o 0,3%).

W skali kraju wielkopolskie było województwem o najniższym poziomie miesięcznego spożycia na osobę: śmietany (0,28 l wobec 0,57 l w lubelskim), owoców (3,34 kg wobec 4,17 kg w zachodniopomorskim), warzyw (6,78 kg wobec 9,87 kg w świętokrzyskim), w tym ogórków (0,35 kg wobec 0,78 kg w lubelskim), buraków (0,09 kg wobec 0,33 kg w lubelskim) i marchwi (0,31 kg wobec 0,62 kg w lubelskim) oraz wody mineralnej (4,80 l wobec 6,54 l w opolskim). Stosunkowo niskie były też wskaźniki dotyczące konsumpcji mleka (2,55 l na osobę wobec 2,54 l w śląskim i 3,52 l w lubelskim) oraz jaj (9,00 szt. wobec 8,99 szt. w lubuskim i 14,47 szt. w lubelskim). Jednocześnie notowano tu relatywnie duże spożycie na osobę tłuszczów zwierzęcych (0,38 kg wobec 0,39 kg w śląskim i 0,22 kg w podlaskim), w tym największe w kraju spożycie masła (0,33 kg wobec 0,13 kg w podlaskim).

Spadło spożycie wielu podstawowych artykułów żywnościowych, m.in. ryb i owoców morza, masła, cukru, soków owocowych i warzywnych, mleka, pieczywa i jaj. Zwiększyło się m.in. spożycie wód mineralnych i źródlanych, ziemniaków, mięsa oraz serów i twarogów

Tablica 2. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2017	2018	
		województwo wielkopolskie	Polska
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	5,44	5,30	5,48
w tym pieczywo ^a	3,38	3,32	3,15
Mięso w kg	4,76	4,92	5,20
w tym wędliny i inne przetwory mięsne ^b w kg	1,87	1,90	2,00
Ryby i owoce morza ^c w kg	0,28	0,24	0,28
Mleko ^d w l	2,60	2,55	2,94
Jogurty w kg	0,53	0,53	0,52
Sery i twarogi ^e w kg	0,81	0,83	0,87
Jaja w szt.	9,15	9,00	11,09
Oleje i tłuszcze w kg	1,17	1,10	1,07
w tym masło	0,35	0,33	0,25
Owoce w kg	3,33	3,34	3,75
Warzywa w kg	6,81	6,78	7,92
w tym ziemniaki	2,52	2,62	2,97
Cukier w kg	0,90	0,88	0,94
Kawa, herbata i kakao w kg	0,24	0,23	0,24
Wody mineralne lub źródlane w l	4,12	4,80	5,70
Soki owocowe i warzywne w l	0,99	0,97	0,99

a Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. b Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych. c Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. d Bez zagęszczonego i w proszku. e Bez stódkich serków.

Spożycie masła na osobę w województwie wielkopolskim o 32,0% przewyższało średnią krajową, natomiast spożycie jaj było tu o 18,8% mniejsze niż przeciętnie w Polsce

Wyposażenie w przedmioty trwałego użytkowania

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W 2018 r. zdecydowana większość gospodarstw w województwie wielkopolskim była wyposażona w telefony komórkowe, pralki automatyczne i odbiorniki telewizyjne. Ponad trzy czwarte gospodarstw posiadało urządzenia z dostępem do Internetu, komputery osobiste oraz sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku, ponad 70% miało samochód osobowy, kuchenkę mikrofalową i rower a blisko 70% – urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej.

Tablica 3. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Wyszczególnienie	2017	2018	
		województwo wielkopolskie	Polska
	w % gospodarstw ogółem		
Pralka automatyczna	97,9	97,1	95,1
Zmywarka do naczyń	36,1	41,4	36,4
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	11,9	9,4	15,6
Kuchenka mikrofalowa	67,5	73,0	62,7
Samochód osobowy	73,3	74,0	66,2
Rower (bez dziecięcego)	68,2	70,5	61,6
Telefon stacjonarny	21,5	19,0	22,3
Telefon komórkowy	97,6	97,4	96,7
w tym smartfon	63,0	68,5	67,5
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	71,4	75,7	68,7
Odbiornik telewizyjny	95,7	96,9	96,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	62,7	68,2	62,0
Komputer osobisty	78,4	76,3	74,1
w tym laptop, tablet	68,1	70,4	66,0
Urządzenie z dostępem do Internetu ^c	77,5	77,6	75,6
Drukarka	32,5	35,8	34,5
w tym wielofunkcyjna	24,3	26,1	24,8

a W % ogółu gospodarstw domowych; opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Komputery, laptopy, tablety, telewizory, smartfony, inne posiadające dostęp do Internetu.

W porównaniu z 2017 r. w województwie wielkopolskim najbardziej zmniejszył się udział gospodarstw domowych posiadających telefon stacjonarny oraz wyposażonych w kuchenkę elektryczną z płytą ceramiczną, indukcyjną (w obu przypadkach o 2,5 p.proc.). Największy wzrost dotyczył natomiast odsetka gospodarstw użytkujących smartfon, urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej oraz kuchenkę mikrofalową (we wszystkich przypadkach o 5,5 p.proc.), zmywarkę do naczyń (o 5,3 p.proc.), a także sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 4,3 p.proc.).

W stosunku do średniej krajowej, w wielkopolskim odnotowano większy odsetek gospodarstw domowych posiadających m.in. w kuchenkę mikrofalową (o 10,3 p.proc.), rower, bez dziecięcego (o 8,9 p.proc.), samochód osobowy (o 7,8 p.proc.) oraz sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 7,0 p.proc.). W zestawieniu z innymi województwami wielkopolskie przodowało pod względem stopnia wyposażenia gospodarstw w samochód osobowy (74,0% wobec 60,1% w dolnośląskim), kuchenkę mikrofalową (73,0% wobec 57,4% w śląskim) oraz laptop (70,4% wobec 53,6% w świętokrzyskim), wyróżniało się też udziałem gospodarstw posiadających urządzenia z dostępem do Internetu (77,6%, tj. mniej niż w dwóch województwach: podkarpackim – 78,4% i kujawsko-pomorskim – 77,9%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Wzrost dochodów i jednocześnie powiększanie się ich przewagi nad wydatkami, pozwalającej na gromadzenie oszczędności, wpłynęły na poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych, także w warstwie jej subiektywnej oceny. W 2018 r. w województwie wielkopolskim swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą oceniło 17,5% gospodarstw domowych (wobec 14,7% przed rokiem), a jako raczej dobrą – 25,3% (wobec 22,8%). W ciągu roku odsetek oceniających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie zwiększył się o 5,4 p.proc. (przy wzroście w kraju o 6,8 p.proc.). Mniejszy był natomiast udział gospodarstw określających swoją sytuację materialną jako przeciętną (spadek o 3,6 p.proc. do 49,3%; w kraju o 3,7 p.proc. do 47,9%), a także postrzegających ją jako raczej złą albo złą (o 1,7 p.proc. do 7,9%; w kraju o 3,1 p.proc. do 8,1%).

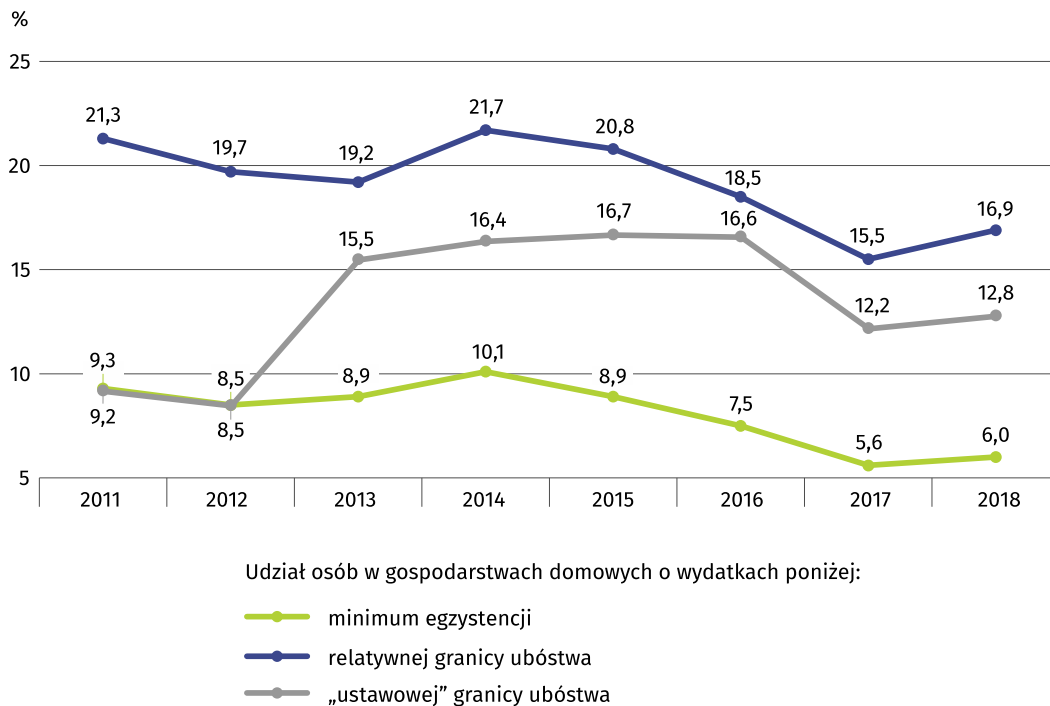
W skali roku najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w smartfony, kuchenkę mikrofalową oraz urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej

W porównaniu z 2017 r. zwiększył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą albo raczej dobrą

Zagrożenie ubóstwem w gospodarstwach domowych

Obserwowana przez ostatnie lata tendencja spadkowa zasięgu ubóstwa ekonomicznego, szacowanego w oparciu o wydatki gospodarstw domowych, w 2018 r. wyraźnie zahamowała. Podobnie jak w kraju, w wielkopolskim zanotowano wzrost wskaźników określających zasięg ubóstwa materialnego rozpatrywanego w trzech ujęciach (w odniesieniu do minimum egzystencji, do relatywnej granicy ubóstwa oraz granicy „ustawowej”).

Wykres 4. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem (zasięg ubóstwa) w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim

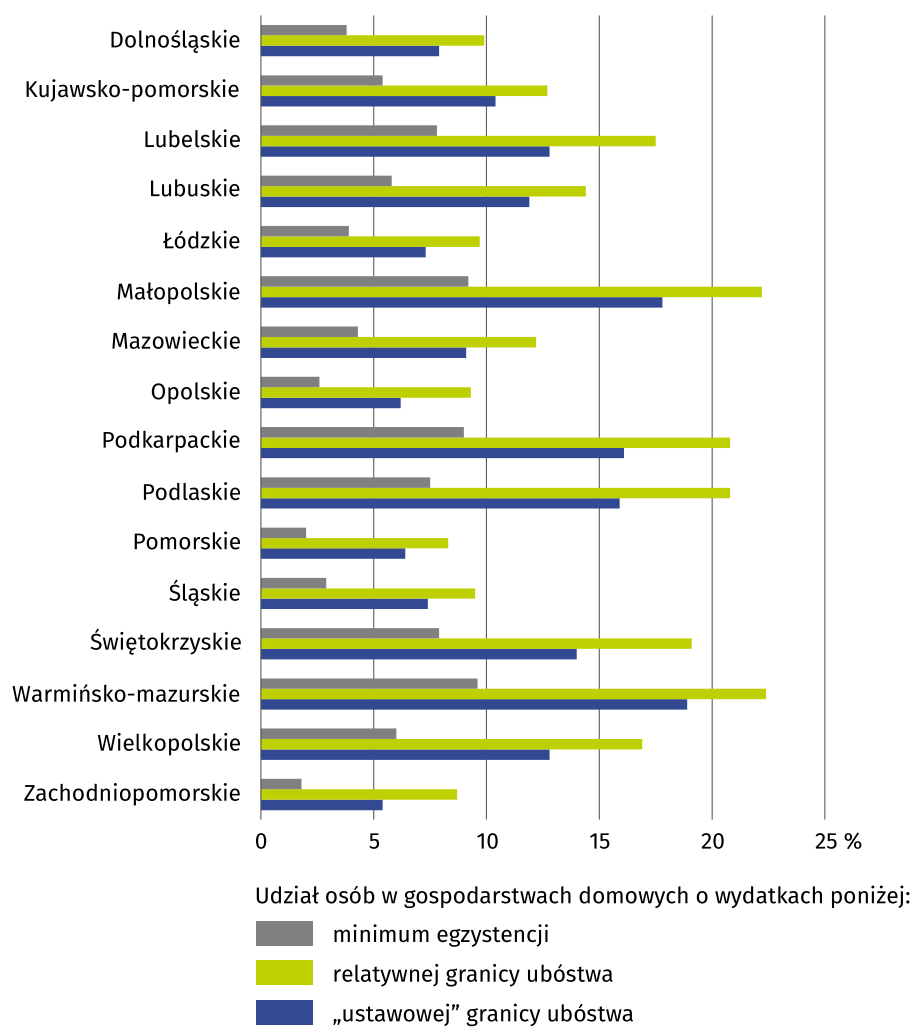
W skali roku zwiększył się zasięg wszystkich trzech analizowanych typów ubóstwa

Stopa ubóstwa skrajnego, określająca procentowy udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji, w 2018 r. wyniosła 6,0% wobec 5,6% przed rokiem i 5,4% w kraju oraz 1,8% w województwie zachodniopomorskim, gdzie wartość tego wskaźnika była najniższa.

Ubóstwo relatywne, którego granicę ustalono na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych, w wielkopolskim dotyczyło 16,9% osób w gospodarstwach domowych (15,5% przed rokiem), przy średniej ogólnopolskiej 14,2% i najniższym odsetku na poziomie 8,3% w województwie pomorskim.

Poniżej „ustawowej” granicy ubóstwa, tj. kwoty, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, w województwie wielkopolskim żyło 12,8% osób w gospodarstwach domowych (12,2% w 2017 r.) wobec 10,9% przeciętnie w kraju i 5,4% w zachodniopomorskim.

Wykres 5. Zasięg ubóstwa według województw w 2018 r.

Wskaźniki zasięgu ubóstwa w województwie wielkopolskim nadal przewyższają wartości ogólnopolskie, w 2018 r. w rankingu województw lokując ten region na 10. miejscu.

Opracowanie merytoryczne:
Emilia Bogacka
Dział Opracowań Zbiorczych
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 355
e-mail: e.bogacka@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Wojewódzkie Informatorium Statystyczne
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 320, 61 2798 323
e-mail: e.gruntmejer@stat.gov.pl
e-mail: m.siniecka@stat.gov.pl
e-mail: g.wyrwas@stat.gov.pl

Współpraca z Mediami:
Arleta Olbrot-Brzezińska
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 345
e-mail: a.olbrot-brzezinska@stat.gov.pl

poznan.stat.gov.pl

@Poznan_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Budżety gospodarstw domowych w 2018 r.](#)

[Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych lokalnych – Ludność – gospodarstwa domowe](#)

[Dziedziczne Bazy Wiedzy – Warunki Życia Ludności – Badanie BGD – warunki materialne ludności według województw](#)

[Dziedziczne Bazy Wiedzy – Warunki Życia Ludności – Ubóstwo według województw](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Budżet gospodarstwa domowego](#)

[Dochód do dyspozycji](#)

[Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego](#)

[Gospodarstwo domowe](#)

[Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym](#)

[Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych](#)

[Wydatki gospodarstwa domowego](#)

[Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne](#)

[Wyposażenie gospodarstw domowych](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa relatywnego \(stopa ubóstwa relatywnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa skrajnego \(stopa ubóstwa skrajnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa ustawowego \(stopa ubóstwa ustawowego\)](#)